

isarc
INTERNATIONAL SCIENCE AND
ART RESEARCH CENTER

1. ULUSLARARASI ULUDAĞ BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR KONGRESİ

15- 16 TEMMUZ 2023 / BURSA

EDİTÖR: DR. İBRAHİM ÇAĞRI BARUTÇU

CONGRESS ID

CONGRESS TITLE

1. ULUSLARARASI ULUDAĞ
BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR
KONGRESİ

DATE AND PLACE

15-16 TEMMUZ 2023 BURSA/TURKEY/TURKEY ONLINE PRESENTATIONS

ORGANIZATION

ISARC

INTERNATIONAL SCIENCE AND ART RESEARCH CENTER

GENERAL COORDINATOR

Yasemin AĞAOĞLU

COORDINATOR

Dr. Bahar ALTUNOK

EDITORS

Dr. İbrahim Çağrı BARUTÇU

ORGANIZING COMMITTEE

Doç. Dr. Neslihan ŞAHİN

Doç. Dr. Sevcan YILDIZ

Dr. Aykan ÇOŞKUN

Dr. Ayşegül DEDE

Dr. Ayşegül DOĞRUCAN

Dr. Berkant DULKADİR

Dr. Songül YILMAZ DERİN

Yasin Oğuz ÖZMENEKŞE

PARTICIPATING COUNTRIES

Albania/Algeria/Canada/Congo/France/Georgia/India./Indonesia/Iran/Italy/Kazakhstan/
Kyrgyzstan/Morocco/Nigeria/Pakistan/Russia/Saudi Arabia/Slovakia/Spain/Vietnam

Copyright © 2022 by iksad publishing house

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, distributed or transmitted in any form or by any means, including photocopying, recording or other electronic or mechanical methods, without the prior written permission of the publisher, except in the case of brief quotations embodied in critical reviews and certain other non-commercial uses permitted by copyright law. Institution of Economic Development and Social

Researches Publications®

(The Licence Number of Publicator: 2014/31220)

TURKEY TR: +90 342 606 06 75

USA: +1 631 685 0 853

E mail: iksadyayinevi@gmail.com

www.iksadyayinevi.com

It is responsibility of the author to abide by the publishing ethics rules.

Iksad Publications – 2022©

ISBN: 978-625-367-218-8

Cover Design: İbrahim KAYA

February / 2022

Ankara / Turkey

Size = 21x29,7 cm

ALGILANAN TELE-İHMAL ÖLÇEĞİ UYARLAMA ÇALIŞMASI**Halil EKŞİ**Marmara University, Atatürk Faculty of Education, Department of Educational Sciences,
Göztepe Campus**ORCID:** 0000-0001-7520-4559**Ceyda ÖZTÜRK**Marmara University, Atatürk Faculty of Education, Department of Educational Sciences,
Göztepe Campus**ORCID:** 0009-0007-2168-8472**ÖZET**

Bu çalışmanın amacı, David ve Roberts (2022) tarafından geliştirilen 9 maddeli Algılanan Tele-İhmal Ölçeği'nin Türkçeye uyarlanmasıdır. Çalışmada uygun örnekleme yöntemi kullanılarak ulaşılan 328 kişiden veri toplanmıştır. Yapılan doğrulayıcı faktör analizi sonucunda, orijinal ölçekteki gibi tek faktörlü bir yapı ortaya çıkmıştır. Madde toplam korelasyonu ve madde ayrıt ediciliği hesaplanmıştır. Ölçeğin, ölçüt bağımlı geçerliliğinde kullanılan ölçek ile aralarında anlamlı bir korelasyon (0.80, $p < .01$) olduğu görülmüştür. Güvenirlik analizleri sonucunda Cronbach Alfa değeri 0.85 çıkmıştır. Elde edilen bulgulara göre Türkçeye uyarlanmış Algılanan Tele-İhmal Ölçeği'nin algılanan tele-ihmal davranışını ölçmede uygun, geçerli ve güvenilir bir araç olduğu söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Tele-ihmal, ölçek, güvenirlik, geçerlik

PERCEIVED PHUBBING SCALE ADAPTATION STUDY**ABSTRACT**

The purpose of the study is to adapt 9-item Perceived Phubbing Scale, which is developed by David and Roberts (2022) into Turkish. The data was collected from 328 people by using convenience sampling method. With the confirmatory factor analysis, a one-factor structure emerged, like the original form. Item total correlation and item distinctiveness index were calculated. It was found that there is a significant correlation (0.80, $p < .01$) between this scale and the scale which was used for the criterion validity. As a result of the reliability analysis, Cronbach Alpha was found to be 0.85. All these results show that the Turkish form of the Perceived Phubbing Scale is a valid and reliable tool to measure perceived phubbing behavior.

Keywords: Phubbing, scale, reliability, validity

1. GİRİŞ

Cep telefonu günden güne hayatımızın daha da önemli bir parçası haline gelmektedir. Günümüzde hem Türkiye'de hem de dünyanın bazı bölgelerinde cep telefonu kullanımı oranları yüzde 95'i aşmaktadır (Pew Research Center, 2021; TÜİK, 2021). Teknolojinin gelişmesi ile birlikte cep telefonları artık yalnızca arama yapma ve mesajlaşma için değil, fotoğraf/video çekme, sosyal medya ve e-posta hesaplarını kontrol etme, oyun oynama, banka işlemleri ve alışveriş gibi çeşitli amaçlarla da kullanılmaktadır (Aagaard, 2015; Ataş & Çelik, 2019; Hossain, 2019). Artan kullanım alanları ile birlikte cep telefonu kullanım süresi de artış göstermekte, bu da

kişilere fiziksel, sosyal, psikolojik ve akademik alanlarda çeşitli zararlar vermektedir (Holland ve Tiggemann, 2016; Jung ve ark., 2016; Xuan, 2018). Aşırı cep telefonunun sosyal hayata olumsuz etkilerinden birisi ise, Türkçe'ye tele-ihmal veya sosyotelizm olarak çevrilen “phubbing” davranışının ortaya çıkmasıdır (Chotpitayasunondh & Douglas, 2018; Karadağ ve ark., 2016). Tele-ihmal veya sosyotelizm, insanların başkalarıyla etkileşimde olduğu bir ortamda dikkatini telefonuna vererek diğerlerini ihmal etmesi olarak tanımlanabilir (Macquarie Dictionary, 2013).

Daha önce de belirtildiği gibi, kullanım alanlarının çeşitlenmesiyle birlikte cep telefonu kullanımı giderek artmaktadır. Bu sebeple tele-ihmal davranışı pek çok farklı bağlamda karşımıza çıkmaktadır. Bunlardan ilki romantik ilişkilerdir. Literatüre bakıldığında romantik ilişkilerde tele-ihmal davranışıyla ilgili pek çok çalışma görülmektedir. 145 yetişkin ile yapılan ilk çalışmada katılımcıların yarısına yakını, partnerleri tarafından tele-ihmal davranışına maruz bırakıldıklarını belirtmiştir (Roberts ve David, 2016). Aynı çalışmada ilişkilerde ortaya çıkan çatışmaların artan tele-ihmal davranışıyla ilişkili olduğu ve çatışmanın artmasıyla ilişkiden alınan tatminin düştüğü de gözlemlenmiştir. Bir diğer çalışmada, partnerlerin birbirlerinin yanındayken cep telefonlarını başkaları ile mesajlaşmak için kullanma davranışları incelenmiştir (Halpern ve Katz, 2017). Partnerlerinin bulunduğu ortamda başka biriyle mesajlaşan kişilerin, partnerlerinin ihtiyaçlarına daha az duyarlı oldukları ortaya çıkmıştır. Bunun sonucunda ilişki içerisindeki anlaşmazlık artar ve çiftler arasındaki yakınlık azalır. En az 4 aylık ilişkisi olan 397 yetişkin ile yapılan bir başka çalışma da benzer sonuçlar ortaya koymuştur (Beukeboom ve Pollmann, 2021). Bu çalışmanın sonucuna göre tele-ihmal davranışı ile ilişki doyumu arasında negatif korelasyon vardır. Bunun yanı sıra, tele-ihmal davranışına maruz kalan bireyler partnerleri tarafından dışlandıklarına inanmakta, partnerlerine duygusal olarak daha az yakın hissetmekte ve partnerlerinin kendi ihtiyaçlarına daha duysız olduklarına inanmaktadırlar. Benzer sonuçlar farklı ülkelerde yapılan çalışmalarda da görülmektedir. Wang ve arkadaşlarının (2017) Çin'de 243 yetişkin ile gerçekleştirdiği çalışmada tele-ihmal davranışı ile ilişki tatmini arasında negatif bir ilişki ortaya çıkmıştır. Düşük ilişki tatmininin çiftlerde depresyon oluşma olasılığını artırmasından dolayı tele-ihmal davranışının depresyonun ortaya çıkmasında önemli bir risk faktörü olduğu sonucuna varılmıştır.

Tele-ihmal davranışının ortaya çıktığı tek ilişki çiftler arasındaki ilişki değildir. Anne-babalar ile çocukları arasında da tele-ihmal durumu ortaya çıkmaktadır. Ergenlik dönemindeki 2407 kişi ile Çin'de gerçekleştirilen bir çalışmada, ebeveynleri tele-ihmal davranışında bulunan ergenlerin depresyon semptomları göstermeye daha yatkın oldukları gözlemlenmiştir (Wang ve ark., 2020). Çin'de yapılan bir diğer araştırmada, 4-10 yaş arasındaki 465 çocuk ve ebeveynlerinden biri ile görüşülmüş ve çocuklarda tele-ihmale maruz kalmanın sosyal geri çekilme ve saldırganlık ile ilişkili olduğu saptanmıştır (Wang ve ark., 2022). Türkiye'de yapılmış bir çalışmada ise, ebeveynin tele-ihmal davranışının, ergenin tele-ihmal davranışının bir yordayıcısı olduğu görülmüştür (Aydoğdu ve Yaşar, 2022).

Tele-ihmal davranışının öğrencilerin akademik hayatı üzerinde de olumsuz etkileri vardır. Rachman, Rusandi ve Setiawan (2019) tarafından üniversite öğrencileriyle yapılan araştırmada tele-ihmalde bulunan öğrencilerin daha çok akademik erteleme davranışı gösterdikleri ortaya çıkmıştır. Bir diğer çalışmada ise, öğretmenleri tarafından tele-ihmal davranışına maruz bırakılan öğrencilere odaklanılmıştır (Koç ve Çalışkan, 2022). Bu çalışmanın sonucunda, sınıfta tele-ihmal davranışıyla karşı karşıya kalan öğrencilerin öğretmenlerine daha az güvendikleri ve bu davranışta bulunan öğretmenlerin, öğrencilerin öğrenmesine daha az katkıda buldukları sonucuna varılmıştır.

Yapılan araştırmalar iş yerlerinde telefon kullanımının arttığını göstermektedir (Yueh ve ark., 2015). Bunun sonucunda tele-ihmal davranışının ortaya çıkması kaçınılmazdır. Roberts ve David (2020) tarafından yapılan çalışmada, patronlarının tele-ihmal davranışına maruz kalan çalışanların patronlarına daha az güvendikleri saptanmıştır. Bu durum, çalışanların iş tatminini ve iş performansını olumsuz olarak etkilemektedir. Roberts ve David (2017) tarafından gerçekleştirilen bir diğer çalışmada ise patronları tele-ihmal davranışında sıkça bulunan çalışanların işlerine duydukları bağlılık azalmaktadır.

Tele-ihmal davranışın ölçülmesi için çeşitli ölçekler geliştirilmiştir. Karadağ ve arkadaşlarının (2015) geliştirdiği “The Phubbing Scale”, Chotpitayasunondh ve Douglas’ın geliştirdiği (2016) “Perceived Social Norms of Phubbing Scale”, yine aynı ikilinin 2018 yılında geliştirmiş oldukları “Generic Scale of Phubbing” (Chotpitayasunondh ve Douglas, 2018a), Franchina ve arkadaşlarının (2018) ergenler için geliştirdikleri “Phubbing Scale” bunlardan bazılarıdır. Bunların yanı sıra Roberts ve David’in belirli ilişkiler için geliştirdikleri Partner Phubbing Scale (2016) ve Boss Phubbing Scale (2017) da literatürde bulunmaktadır. Son olarak, tele-ihmal davranışına maruz kalma durumunu ölçen “Generic Scale of Being Phubbed” (Chotpitayasunondh ve Douglas, 2018a) ve “Perceived Phubbing Scale” (David ve Roberts, 2020) de literatürde yerini almıştır. Bu ölçeklerden “General Scale of Phubbing”, “General Scale of Being Phubbed”, “Boss Phubbing Scale” ve “Partner Phubbing Scale”ın Türkçe’ye uyarlamaları yapılmıştır (Orhan-Göksün, 2019; Özdemir, 2020; Yam ve Kumcağız, 2020). Tele-ihmal davranışının ölçülmesi ile ilgili ölçeklerin hazırlanmasında kişilerin sosyal ortamda telefonlarıyla ne kadar ilgilendiklerine, etraflarında olan bitenin ne kadar dışında kaldıklarına, telefonlarından uzak kaldıklarında ne kadar kaygılı hissettiklerine, bildirimlerini ve sosyal medya hesaplarını ne sıklıkla kontrol ettiklerine dair maddelere yer verilmiştir. Tele-ihmal davranışına maruz kalma durumu ölçen ölçeklerde ise bireylerin etraflarındaki kişilerin bu davranışları ne sıklıkla yaptıklarına dair maddeler bulunmaktadır.

Yukarıda belirtildiği gibi, tele-ihmal evde, okulda, işte, kısacası hayatımızdaki neredeyse her alanda karşımıza çıkmakta ve buna maruz kalmak bireylerde dışlanmışlık ve yalnızlık hislerine, düşük yaşam ve ilişki doyumu gibi pek çok soruna sebep olmaktadır (Aydoğdu ve Çevik, 2020; Chotpitayasunondh ve Douglas, 2018b; Roberts ve David, 2016). Bu durumda tele-ihmale maruz kalma durumu ve bunun olası sonuçlarına dair araştırmalar yapmak önem kazanmaktadır. Bu çalışmalarda kullanılacak ölçekler Türkçe’de oldukça kısıtlıdır. Dilimize

uyarlaması yapılmış tek ölçek olan Genel Sosyotelizme Maruz Kalma Ölçeği ise 22 soru olup tele-ihmal davranışına maruz kalma sonucu ortaya çıkan hisler ve kişilerarası çatışmalara da odaklanmaktadır (Güler ve Sevinç, 2022). Bu çalışmanın amacı ise diğer ölçeklerden daha kısa ve net olan ve yalnızca tele-ihmale maruz kalmayı ölçen Algılanan Tele-İhmal Ölçeği'ni Türkçeye uyarlamaktır. Bu çalışmanın literatüre önemli bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

2. ARAŞTIRMA VE BULGULAR

2.1. Örneklem

Ölçek uyarlama çalışmasının evrenini 18 yaşının üstündeki bireyler oluşturmaktadır. Hazırlanan form, uygun örnekleme metodu ile toplamda 334 katılımcıya dağıtılmış, 6 katılımcının anket formu, katılımcıların 18 yaşının altında olması sebebiyle değerlendirme dışı bırakılmıştır. Katılımcıların yaş aralığı 18 ile 66 arasında, yaş ortalaması ise 31.7'dir. Kadın katılımcı sayısı 190 (%58), erkek katılımcı sayısı ise 138'dir (%42).

2.2. Veri Toplama Araçları

2.2.1. Algılanan Tele-İhmal Ölçeği

Bu çalışmada uyarlanan Algılanan Tele-İhmal Ölçeği, David ve Roberts (2020) tarafından, algılanan tele-ihmal düzeyini ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçeğin dili İngilizcedir ve 9 maddeli bir ölçektir. Ölçek beşli Likert tipinde (1=Asla, 5=Her zaman) oluşturulmuştur. Geçerlilik ve güvenilirliğin ölçülmesi için 18-71 yaş aralığındaki 157 kişi kişiye uygulanmıştır. Keşfedici faktör analizi sonucunda ölçeğin tek faktörlü olduğu ve bu faktörün ölçeğin varyansının %69'unu açıkladığı ortaya çıkmıştır. Ölçeğin iç tutarlılık değeri ise $\alpha=0,94$ bulunmuştur.

2.2.2. Tele-hiçleme Davranışına Maruz Kalma Ölçeği

Algılanan Tele-İhmal Ölçeği'nin uyum geçerliliğinin test edilmesinde Tele-hiçleme Davranışına Maruz Kalma Ölçeği kullanılmıştır. Ölçeğin orijinali Chotpitayasunondh ve Douglas (2018) tarafından geliştirilmiştir. Türkçe'ye uyarlama çalışmaları Güler ve Sevinç (2022) tarafından gerçekleştirilmiştir. Toplamda 22 maddeden oluşan ölçek, "algılanan normlar", "ihmal edilmişlik hissi" ve "kişiler arası çatışma" boyutlarını içermektedir. Ölçeğin orijinalinde yedili Likert tipi kullanılmıştır ancak Türkçe'ye uyarlama sırasında beşli Likert tipinin (1=Asla, 5=Daima) daha uygun olacağı sonucuna varılmıştır. Cronbach alfa değeri algılanan normlar boyutu için $\alpha = 0.88$, ihmal edilmişlik hissi boyutu için $\alpha = 0.89$, kişiler arası çatışma boyutu için $\alpha = 0.86$ ve tüm ölçek için $\alpha = 0.87$ bulunmuştur.

2.3. İşlem

Algılanan Tele-İhmal ölçeği uyarlaması için öncelikle ölçeği geliştiren Roberts ve David'den izin alınmıştır. Orijinali İngilizce olan ölçek, dili iyi bilen beş uzman tarafından Türkçeye çevrilmiştir. Beş farklı Türkçe çeviri önerisi hem İngilizceyi hem Türkçeyi bilen üç kişilik bir panelde tartışılmış ve tek bir Türkçe form oluşturulmuştur. Oluşturulan form iki uzman tarafından İngilizceye geri çevrilmiş ve ölçeğin Türkçe çevirisinin

orijinaline benzediği görülmüştür. Ölçeğin Türkçe çevirisi, dilinin anlaşılabilir olduğundan emin olunmak için 10 yüksek lisans öğrencisine Google Forms üzerinden gönderilmiş ve ölçeğin anlaşılabilirliğinin değerlendirilmesi istenmiştir. Ölçek son olarak bir Türkçe uzmanına gönderilmiş, gerekli dil bilgisi değişiklikleri yapılarak ölçeğin son hali oluşturulmuştur.

Çevrilen ölçeğin uyum geçerliliği için Tele-hiçleme Davranışına Maruz Kalma Ölçeği (Güler ve Sevinç, 2022) kullanılmıştır. İki ölçek tek bir formda birleştirilmiş ve Google Forms linki, kolayda örnekleme ile 60 katılımcıya gönderilmiştir. Formun uygulanması her bir kişi için yaklaşık 5 dakika sürmüştür. Ardından 9 soruluk ve uygulanması yaklaşık 3 dakika süren Algılanan Tele-İhmal Ölçeği uygun örnekleme yöntemiyle ulaşılan 328 kişiye gönderilmiştir. Toplanan verilerin analizinde SPSS Statistics 26 programı SPSS Amos 24 programı kullanılmıştır. Ölçeğin güvenilirliğinin bulunmasında iç tutarlılık katsayısı, güvenilirliğinin bulunmasında doğrulayıcı faktör analizi hesaplanmıştır.

2.4. Bulgular

Algılanan Tele-ihmal Ölçeği uyarlama çalışmasının örnekleme dair açıklayıcı istatistikler Tablo-1'de verilmiştir.

Tablo 1

Örnekleme Ait Açıklayıcı İstatistikler

Ölçek	n	Min.	Max.	X	SS
Algılanan Tele-İhmal	328	1,78	4,89	3,3791	,65286

Ölçeğin güvenilirlik analizi için Cronbach Alfa katsayısı hesaplanmış ve $\alpha=0.85$ bulunmuştur. Bu değer, ölçeğin güvenilirliğinin yüksek olduğunu göstermektedir.

Tablo 2

Cronbach Alfa Güvenirlik Katsayısı

	Cronbach Alfa Değeri
Algılanan Tele-İhmal	0.85

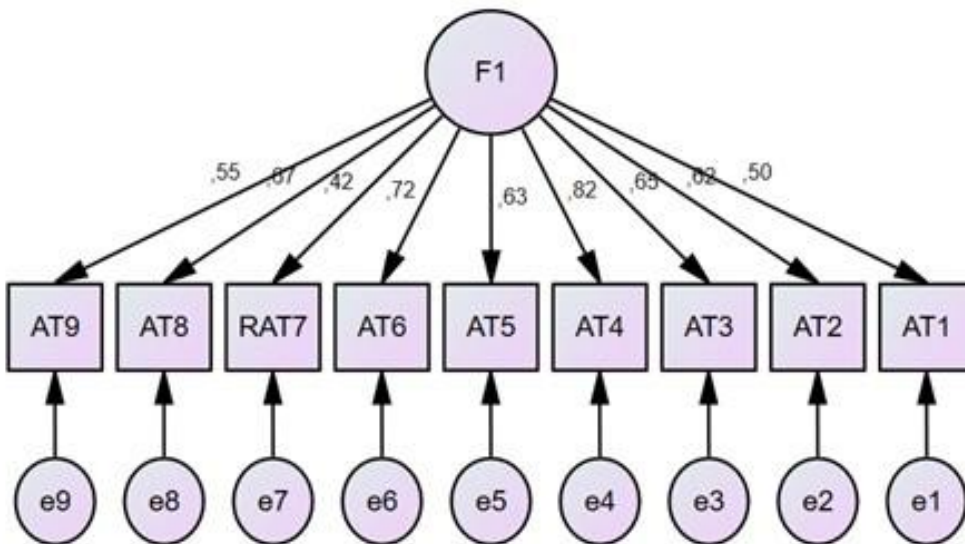
Madde analizleri sonucunda madde toplam korelasyonunun 0.40 ile 0.73 arasında değiştiği görülmektedir. Ayrıca, madde ayırt edicilik indeksinin hesaplanması sonucunda t değerlerinin anlamlı olup 24.60 ile 38.47 arasında değişiklik gösterdiği saptanmıştır.

Tablo 3*Madde Analizi Değerleri*

	Düzeltilmiş Toplam Korelasyonu	Madde	Ortalama	Standart Sapma	Alt – Üst %27 Madde Ayırt Edicilik İndeksi (t)
AT1	.47		3.31	.95	28.21*
AT2	.58		3.71	.90	24.60*
AT3	.57		3.24	.96	34.02*
AT4	.73		3.06	1.05	38.47*
AT5	.59		3.79	.94	28.21*
AT6	.63		2.52	1.02	29.01*
AT8	.63		3.40	.99	28.96*
AT9	.54		3.73	.91	28.46*
RAT7	.40		3.65	1.00	29.92*

* $p < .05$

Ölçeğin orijinalinde bulunan tek faktörlü yapısını doğrulamak için SPSS AMOS 24 paket programında doğrulayıcı faktör analizi (DFA) uygulanmıştır. Yapılan analiz sonucunda ulaşılan uyum indeksi değerleri $\chi^2/sd=3.53$, RMSEA=0.08, RMR=0.88, CFI=0.92, GFI=0.93, IFI=0.92, SRMR=.05 şeklindedir. Faktör yükleri ise 0.42 ile 0.82 arasında değişmektedir. Faktör yapısı ve faktör analizi sonuçları aşağıda gösterilmiştir.

Şekil 1*Algılanan Tele-ihmal Ölçeği Faktör Yapısı*

Tablo 4*Doğrulayıcı Faktör Analizi Sonuçları*

Uyum Ölçüleri	İyi Uyum	Kabul Edilebilir Uyum	Elde Edilen Uyum Değerleri
c2/df	$0 \leq c2 \leq 2df$	$2df \leq c2 \leq 5df$	3.53
RMSEA	$0 \leq RMSEA \leq 0.05$	$0.05 \leq RMSEA \leq 0.08$	0.08
SRMR	$0 \leq SRMR \leq 0.05$	$0.05 \leq SRMR \leq 0.10$	0.05
IFI	$0.95 \leq IFI \leq 1.00$	$0.90 \leq IFI \leq 0.95$	0.92
CFI	$0.95 \leq CFI \leq 1.00$	$0.90 \leq CFI \leq 0.97$	0.92
GFI	$0.90 < GFI < 1.00$	$0.85 < GFI < 0.90$	0.93

Ölçüt bağımlı geçerliliği için Tele-hiçleme Davranışına Maruz Kalma Ölçeği (Güler ve Sevinç, 2022) kullanılmıştır. Analiz sonucunda uyarlanan Algılanan Tele-İhmal Ölçeği ile Tele-hiçleme Davranışına Maruz Kalma Ölçeği arasında anlamlı bir korelasyon (.80, <.01) çıkmıştır. Uyarlanan ölçek ile ölçüt bağımlı geçerliliği için kullanılan ölçeğin alt boyutları arasındaki korelasyon ise sırasıyla Algılanan Normlar alt boyutu için .86 (p<.01), İhmal Edilmişlik Hissi alt boyutu için .73 (p<.01) ve Kişiler Arası Çatışma alt boyutu için .56 (p<.01) çıkmıştır.

3. SONUÇ

Bu çalışmada, orijinali David ve Roberts (2022) tarafından geliştirilen Algılanan Tele-İhmal Ölçeği'nin Türkçeye uyarlanması amaçlanmıştır. Bu doğrultuda, ölçeğin Türkçeye çevirisi gerçekleştirilmiş, ardından ölçüt bağımlı geçerliliği için daha önce Türkçeye uyarlanan Tele-hiçleme Davranışına Maruz Kalma Ölçeği (Güler ve Sevinç, 2022) kullanılarak 60 kişiden veri toplanmıştır. Ardından ölçek uygun örnekleme yöntemiyle 334 katılımcıdan oluşan örnekleme dağıtılmış, 18 yaşının üstünde olma kriterini taşımadıkları gerekçesiyle 6 katılımcının verileri analize dahil edilmemiş ve toplamda 328 katılımcının verileri analiz edilmiştir.

Yapılan güvenirlik analizinin sonucunda ölçeğin iç tutarlılık katsayısının 0.85 olduğu görülmüş, yani Algılanan Tele-İhmal Ölçeği'nin güvenilir olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Madde analizi için öncelikle madde toplam korelasyonu hesaplanarak değerlerin 0.40 ile 0.73 arasında değiştiği görülmüştür. Bu değerlerin 0.30'un üstünde olması, ölçeğin iç tutarlılığının bir göstergesidir (Büyüköztürk, 2010). Alt grup – üst grup madde ayırt edicilik indeksi sonuçlarının da anlamlı olduğu saptanmıştır.

Ölçeğin geçerliliği için ölçüt bağımlı geçerliliği ve yapı geçerliliği analizleri yapılmıştır. Ölçüt bağımlı geçerliliği için kullanılan ölçek ve her bir alt boyutu ile Algılanan Tele-İhmal Ölçeği arasında anlamlı bir korelasyon çıkmış, yani her iki ölçeğin de aynı değişkeni ölçtüğü saptanmıştır. Yapı geçerliliği için gerçekleştirilen doğrulayıcı faktör analizi bulguları, ölçeğin orijinalindeki (David ve Roberts, 2022) tek faktörlü yapısını

koruyarak geçerliliğin sağlandığını göstermiştir. Madde faktör yükleri 0.42 ile 0.82 arasında değişmektedir. Bu değerlerin 0.45 üzerinde olması beklenmektedir ancak Algılanan Tele-İhmal Ölçeği gibi az sayıda maddeye sahip ölçeklerde 0.30'un üzerindeki değerler de kabul edilebilmektedir (Büyüköztürk, 2010). Diğer faktör analizi sonuçları da iyi ve kabul edilebilir aralıklardadır.

Öte yandan, Algılanan Tele-İhmal Ölçeği'nin birtakım sınırlılıkları bulunmaktadır. Bu çalışmada uygun örnekleme yöntemi seçildiğinden, örneklem çeşitliliği geniş değildir. Toplumun farklı kesimlerinden ve çeşitli yaş gruplarından kişiler üzerinden yapılacak bir çalışma ile daha genellenebilir bir sonuca varılabilir.

Tele-ihmal davranışına maruz kalmanın olumsuz psikolojik ve sosyal etkileri daha önceki çalışmalarda ortaya konmuştur (Chotpitayasunondh ve Douglas, 2018b; Sun ve Samp, 2022). Sonuç olarak, Türkçeye uyarlaması gerçekleştirilen Algılanan Tele-İhmal Ölçeği'nin, ulusal literatürde kendisine yeni yeni yer bulmakta olan tele-ihmal kavramına dair çalışmalara katkı sağlayarak bu olumsuz etkilerin giderilmesine yönelik adımların atılmasında etkili olacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Aagaard, J. (2015). Drawn to distraction: A qualitative study of off-task use of educational technology. *Computers and Education*, (87), 90-97.
- Aydoğdu, F., ve Çevik, Ö. (2020). Okul psikolojik danışmanlarının sosyotelist davranışlarının sosyotelizme maruz kalma ve yalnızlık düzeyleri üzerindeki etkisinin incelenmesi. *Humanistic Perspective*, 2 (3), 219-230.
- Aydoğdu, F., ve Yaşar, S. (2022). Ergen sosyotelist davranışlarının (phubbing) yordayıcıları olarak ebeveyn sosyotelizmine maruz kalma ve empati. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (56), 401-425.
- Büyüköztürk, Ş. (2010). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Pegem.
- Chotpitayasunondh, V. & Douglas, K. M. (2016). How "phubbing" becomes the norm: The antecedents and consequences of snubbing via smartphone. *Computers in Human Behavior*, 63, 9-18.
- Chotpitayasunondh, V. & Douglas, K. M. (2018a). Measuring phone snubbing behavior: Development and validation of the generic scale of phubbing (GSP) and the generic scale of being phubbed (GGBP). *Computers in Human Behavior*, 88, 5-17.
- Chotpitayasunondh, V. & Douglas, K. M. (2018b). The effects of "phubbing" on social interaction. *Journal of Applied Social Psychology*, 48 (6), 304-316
- David, M. E. & Roberts, J. A. (2020). Developing and testing a scale designed to measure perceived phubbing. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 17 (21), 1-15.
- Franchina, V., Vanden Abeele, M. M. P., Van Rooij, A., Lo Coco, G. & De Marez, L. (2018). Fear of missing out as a predictor of problematic social media use and phubbing behavior among Flemish adolescents. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 15 (10), 1-18.
- Güler, Ç., ve Sevinç, S. (2022). Tele-hiçleme (phubbing) davranışına maruz kalmanın öğrenme-öğretme süreçlerine etkilerine ilişkin algılar. *Ege Eğitim Teknolojileri Dergisi*, 6 (1), 77-89.
- Halpern, D., & Katz, J. E. (2017). Texting's consequences for romantic relationships: A cross-lagged analysis highlights its risks. *Computers in Human Behavior*, 71, 386-394.
- Holland, G., & Tiggemann, M. (2016). A systematic review of the impact of the use of social networking sites on body image and disordered eating outcomes. *Body Image*, 17, 100-110.
- Hossain, M. M. (2019). Impact of mobile phone usage on academic performance. *World Scientific News*, 118, 164-180.
- Jung, S. I., Lee, N. K., Kang, K. W., Kim, K., & Do, Y. L. (2016). The effect of smartphone usage time on posture and respiratory function. *Journal of Physical Therapy Science*, 28 (1), 186-189.
- Karadağ, E., Tosuntaş, Ş. B., Erzen, E., Duru, P., Bostan, N., Mızrak Şahin, B., Çulha, İ. & Babadağ, B. (2015). Determinants of phubbing, which is the sum of many virtual addictions: A structural equation model. *Journal of Behavioral Addictions*, 4 (2), 60-74.
- Koc, T., & Çalışkan, K. (2023). Phubbing phenomenon in educational environments: examining the impact of supervisor phubbing on student outcomes. *Journal of Further and Higher Education*, 47 (1), 15-30.

- Macquarie Dictionary (2013). macmillandictionary.com/buzzword/entries/phubbing.html adresinden 09.05.2023 tarihinde erişildi.
- Özdemir, S. (2020). Yönetici sosyotelizmi (phubbing): Bir ölçek uyarlama çalışması. *Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 10 (19), 134-145.
- Pew Research Center. (2021). *Mobile Fact Sheet*. <https://www.pewresearch.org/internet/fact-sheet/mobile/> adresinden erişildi
- Rachman, A., Rusandi, M. A., & Setiawan, M. A. (2019). The effect of phubbing on students' academic procrastination. *Jurnal Bimbingan dan Konseling*, 8 (1), 1-5.
- Roberts, J. A., & David, M. E. (2016). My life has become a major distraction from my cell phone: Partner phubbing and relationship satisfaction among romantic partners. *Computers in Human Behavior*, 54, 134-141.
- Roberts, J. A., & David, M. E. (2017). Put down your phone and listen to me: How boss phubbing undermines the psychological conditions necessary for employee engagement. *Computers in Human Behavior*, 75, 206-217.
- Roberts, J. A., & David, M. E. (2020). Boss phubbing, trust, job satisfaction and employee performance. *Personality and Individual Differences*, 155, 109702.
- Sun, J., & Samp, J. A. (2022). 'Phubbing is happening to you': examining predictors and effects of phubbing behaviour in friendships. *Behaviour & Information Technology*, 41 (12), 2691-2704.
- Türkiye İstatistik Kurumu. (2021). *İstatistiklerle Aile*. <https://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=İstatistiklerle-Aile-2021-45632> adresinden erişildi.
- Wang, X., Gao, L., Yang, J., Zhao, F., & Wang, P. (2020). Parental phubbing and adolescents' depressive symptoms: Self-esteem and perceived social support as moderators. *Journal of Youth and Adolescence*, 49, 427-437.
- Wang, X., Qiao, Y., Li, W., & Lei, L. (2022). Parental phubbing and children's social withdrawal and aggression: a moderated mediation model of parenting behaviors and parents' gender. *Journal of Interpersonal Violence*, 37 (21-22), 1-25
- Wang, X., Xie, X., Wang, Y., Wang, P., & Lei, L. (2017). Partner phubbing and depression among married Chinese adults: The roles of relationship satisfaction and relationship length. *Personality and Individual Differences*, 110, 12-17.
- Xuan, W. (2018). *Excessive Smartphone Use of Singaporean Young People: The Effects of Parental Mediation, Impact on Academic Performance, Parent-Child Relationship and Parent-Child Communication* [Unpublished doctoral dissertation] National University of Singapore.
- Yam, F. C. & Kumcağız, H. (2020). Adaptation of general phubbing scale to Turkish culture and investigation of phubbing levels of university students in terms of various variables. *Addicta: The Turkish Journal on Addictions*, 7 (1), 48-60. <https://doi.org/10.5152/addicta.2020.19061>
- Yueh, H. P., Lu, M. H., & Lin, W. (2016). Employees' acceptance of mobile technology in a workplace: An empirical study using SEM and fsQCA. *Journal of Business Research*, 69 (6), 2318-2324.